

تشکل‌های مستقل کارگری و ضرورت حمایت بین‌المللی از کارگران ایران

گفتگو مازیار رازی از فعالین شبکه همبستگی کارگری

با رادیو همبستگی، استکهلم ۳ سپتامبر ۲۰۰۵

سوال: اگر ممکن است وضعیت فعلی جنبش کارگری و نقاط ضعف و قوت آن را توضیح دهید.

گرچه حملات و ارباب و اخراج‌ها در داخل ایران همچنان ادامه دارد؛ زیرا اصولاً این از ذات رژیم برمی‌خیزد و این نوع ارباب‌ها ادامه خواهد یافت تا زمانی که این رژیم کاملاً از میان برداشته شود؛ ولی با وجود ما در دوران گذشته، بخصوص در ۲ سال گذشته شاهد تغییراتی در تناسب قوا به نفع طبقه‌ی کارگر بودیم. اگر این وضعیت کنونی را با چند سال پیش مقایسه کنیم، مشاهده می‌کنیم که این تغییرات، تغییرات چشم‌گیری بوده است. مثلاً در اول ماه مه سال ۱۳۸۳ تظاهرات و نشست‌ها و گلگشت‌هایی مستقل کارگری در ایران رخ داد که کاملاً با آن وضعیتی که طبقه‌ی کارگر در گذشته داشت، بیگانه بود.

در دوران اخیر نیز کمیته‌های مختلفی شکل گرفته و ما می‌توانیم از «کمیته‌ی پیگیری برای ایجاد تشکل‌های آزاد کارگری» و «کمیته‌ی هماهنگی برای ایجاد تشکل‌های کارگری» نام ببریم. همچنین نشریات کارگری در چند سال گذشته انتشار یافته است. نشریاتی مانند «کارگر پیشرو»، «لغو کار مزدی»، «شورا» و سایت‌های کارگری برای نخستین بار در اینترنت انعکاس پیدا کردند و این وضعیت اصولاً نشان‌دهنده‌ی تغییر تناسب قوا به نفع طبقه‌ی کارگر است.

این وضعیت را اگر مقایسه کنیم با چند سال پیش که مثلاً کارگران جامکو و شادانپور برای درخواست حقوق عقب افتاده ی خودشان مقابل مجلس، (مجلسی که در آن زمان در دست اصلاح طلبان بود) تجمع کردند بلافاصله به رگبار مسلسل بسته شدند و بر اثر تیراندازی عده ی زیادی کشته شدند؛ و همچنین قبل از آن وقایع اسلام شهر؛ می بینیم که این تناسب قوا در حال تغییر است. این نکته ی بسیار مهمی است که باید در حمایت از کارگران مد نظر داشت. علل این تغییر توازن قوا در وهله ی نخست، مبارزه و مقاومت و پیگیری خود طبقه ی کارگر در دوره ی گذشته بوده است. طبقه ی کارگر با وجود اجحافات، کشتارها، دستگیری ها و شکنجه ها، نشان داده که در قید حیات بوده و به مبارزه ی خود ادامه می دهد.

هرچند که در دوره ی گذشته مبارزات از روی استیصال و از روی اجبار بوده، منتها این تداوم در درون جنبش کارگری زمینه ای فراهم کرده و مبارزات را تبدیل به مبارزاتی برنامه ریزی شده، مبارزاتی که شعارها و مطالبات از قبل توسط پیشرو کارگری برنامه ریزی می شود، نمود. بخصوص در تجمعات کارگری، در نشست ها و همچنین در اول ماه مه سال گذشته، که تأثیرات بسیاری داشت. این تداوم مبارزات کارگری به هر حال زمینه ی تغییر توازن قوا را تعیین کرد.

البته از سوی دیگر باید ذکر کرد که سیاست های دولت از چند سال پیش تغییراتی کرده و ارتباطات بین المللی حاصل شده است. همانطور که می دانید در مجمع تشخیص مصلحت نظام در ۲۷ خرداد ۱۳۸۱ (با توافق هردو جناح)، قانونی برای نشان دادن چراغ سبز به سرمایه گذاران خارجی به تصویب رسید. چند ماه پس از آن ۱۵ کشور اتحادیه ی اروپا سفرهای متعددی به ایران کردند و ارتباطات تنگاتنگی با جمهوری اسلامی صورت گرفت و در اوائل ۲۰۰۳ بنا به گفته ی رئیس کل سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی ایران (آقای خزائی)، در همان ماه های اول سال چیزی در حدود ۴,۵ میلیارد دلار از طرف کشورهای

اروپائی در ایران سرمایه گذاری شد که در قیاس با ده سال گذشته قابل مقایسه نبود.

این نوع روابط اقتصادی در چند سال گذشته واضح است که رژیم را تحت تأثیر قوانین بین المللی قرار خواهد داد. رفت و آمدهای «سازمان بین المللی کار» به ایران و ایجاد یک تشکل کارگری که جذابیتی برای طبقه ی کارگر ایران ایجاد کند، همچنین تغییرات و ترمیماتی در قانون کار موجود، اینها همه مرتبط است به این ارتباطات بین المللی که صورت گرفته و زمینه ریزی هائی می شود که در واقع کمک می کند به تغییر در توازن قوا.

در اینجا قابل ذکر است که دولت های سرمایه داری اروپائی در ازای ارتباطاتی که با رژیم ایران می گیرند، امتیازاتی هم به رژیم ایران می دهند. یکی از این امتیازات همین فشارها و تهدیدهای است که بر وضعیت پناهجویان در این کشورها می آید. اعلام کردن اینکه ایران کشور امنی است و مردود اعلام کردن درخواست های پناهجویی و غیره؛ همه مرتبط به این ارتباطات تنگاتنگ می باشد.

در نتیجه، این دو عامل منجر به تغییر توازن قوا در درون طبقه ی کارگر شده است. در اینجا قابل ذکر است که این تناسب قوا یک روند رشد یابنده تصاعدی و خودبخودی خواهد بود. زیرا این روند می تواند متوقف شود، می تواند کند گردد و یا حتی به عقب برگردد این تناسب قوا که اکنون به نفع طبقه ی کارگر ایجاد شده، به دو عامل اساسی بستگی دارد. یکی مبارزات خود کارگران و تداوم مبارزه طبقه کارگر علیه نظام سرمایه داری. زیرا که امروز رژیم به طور یکپارچه عمل می کند. یک نظام وابسته به کشورهای امپریالیستی ایجاد شده؛ و برای نخستین بار ما شاهد تضاد کار و سرمایه در جامعه خواهیم بود. تخصیص طبقاتی بسیار حادثر خواهند شد و طبقه ی کارگر به شکل یکپارچه براساس فعالیت هائی که در جهت ایجاد تشکل های مستقل کارگری خواهد کرد و وارد عرصه مبارزاتی خواهد شد.

در واقع مبارزات طبقه ی کارگر علیه نظام سرمایه داری خود عامل مؤثری است در دوره ی گذشته برای تداوم این تناسب قوا است. در عین حال، گرایش های فرقه گرایانه و گرایش های مماشات جو در درون طبقه ی کارگر به دلایل طبیعی شکل خواهد گرفت و مبارزه ی پیشرو کارگری در دوره ی آتی برای پیشبرد این تناسب قوا علیه این نوع انحرافات مؤثر خواهد بود. عامل دوم حمایت بین المللی است.

سؤال: در مورد تشکل های مستقل کارگری خارج از نهاد دولت دیدگاه های مختلفی بخصوص در بین اپوزیسیون وجود دارد. بعضی نظر دارند که این در واقع به نحوی "بازی در زمین بورژوازی" است و عملاً خود نهادهای دولتی پشت این مسئله هستند و از به وجود آوردن این تشکل ها چیز خاصی به طبقه ی کارگر نخواهد رسید. اما می بینیم که همین درخواست تشکل های مستقل در واقع یک گام تهاجمی است نسبت به وضعیتی که دو الی سه سال قبل وجود داشت. در آن زمان طبقه ی کارگر می خواست هر آنچه را که داشت حفظ کند و عاجز بود. ولی امروز مطالبه دارد و گام تهاجمی برداشته است. شما نظرتان در مورد این تشکلات مستقل چیست؟

به نظر من تشکل مستقل کارگری هنوز در داخل ایران شکل نگرفته است. اما تدارکاتی در این جهت شکل گرفته مثلاً کمیته هائی ایجاد شدند از جمله کمیته ی پیگیری برای ایجاد تشکل های آزاد کارگری و بدنبال آن کمیته ی هماهنگی برای ایجاد تشکل کارگری.

همانطور که اشاره کردم در درون طبقه ی کارگر بدلیل دوران ماقبل، دوران اختناق آمیز گذشته یک سلسله انحرافات ایجاد می شود. می بایست با این انحرافات و کاملاً مسئولانه از طرف کارگران پیشرو در داخل جامعه با آن برخورد گردد.

یکی از این انحرافات، انحراف فرقه گرایانه است. انحرافی که خود را مرکز تمام مبارزات کارگری می داند و وضعیت ایجاد یک تشکل سراسری بدون شعارهای خود و بدون تحمیل شعارهای خود را جایز نمی شمارد. به اعتقاد من این یک انحراف است و بعضی ها این انحراف را امروز در جنبش کارگری دارند. این انحراف راه مبارزه را در شرایط کنونی مسدود خواهد کرد. از سوی دیگر، امروز در جنبش کارگری نیز عده ای وجود دارند که خواهان ایجاد یک اتحاد عمل سراسری حول یک سلسله مطالبات ضد سرمایه داری میان کارگران هستند. اینها خواهان این هستند که جمعاعات کارگری و کمیته های که شکل گرفته اند باید افتراق ها و اختلافات خود را کنار گذاشته و کارگران پیشرو بپذیرند که گرایشات مختلف در درون جنبش کارگری وجود دارد: گرایشات آنارشیستی، گرایشات آنارکوسندیکیالیستی، گرایشات سندیکیالیستی، گرایشات کمونیستی، حتی گرایشات اسلامی وجود دارند. اینها گرایشاتی هستند که در واقع منطق وضعیت خود را علیه نظام سرمایه داری می بینند، و حاضرند در اتحاد عمل ها شرکت کنند.

این نوع افتراق ها و این نوع خود محوربینی ها که متأسفانه از سوی بعضی از گرایشات امروز طرح می شود، کمکی به پیشبرد مبارزات کارگری نمی کند. کسانی که گرایش های سندیکیالیستی را به دلیل اینکه انحرافات طرفدارانه نسبت به رژیم دارند محکوم می کنند، اشتباه می کنند. طبقه ی کارگر و پیشروان کارگری بطور اخص باید بپذیرد که تعدد نظرات و تعدد برنامه ای در درون طبقه ی کارگر وجود دارد و بهترین راه پیشبرد و تحقق نظرات رادیکال اتفاقاً وارد شدن به یک اتحاد عمل حول مطالبات ضدسرمایه داری است. این پیشنهادی است که بعضی از رفقای کارگر در داخل ایران در جمعاعات و نشست ها در این کمیته های موجود طرح کرده و ادامه خواهند داد. به اعتقاد من این پیشنهادی است که می تواند راهی برای بن بست که امروز در درون پیشروی کارگری به وجود آمده باز کند.

سوال: اخیراً فعالیت هائی شروع شده از طرف بخشی از فعالین جنب کارگری در حمایت از مردم کردستان و وقایعی که اخیراً در آنجا رخ داده و در نهایت از مطالبات جنبش کارگری در ایران بخصوص کردستان. اخیراً شما مسافرت هائی داشتید به کشورهای مختلف و از جمله به سوئد. ممکن است گزارشی در این مورد و اینکه این دیدارها بر چه مبنائی و حول چه محوری بوده؟

پیشنهادی است تحت عنوان: «کارگران ایران تنها نیستند!» این شعاری است که ما می خواهیم در سطح بین المللی پررنگ کنیم و نشان دهیم که طبقه ی کارگر در داخل ایران تنها نیست. و نیروی بلقوه ی عظیم میلیونی طبقه ی کارگر در سراسر جهان را در حمایت از کارگران ایران بسیج کنیم. همانطور که قبلاً اشاره کردم که یکی دیگر از راه های تغییر تناسب قوا و بهبود آن در داخل ایران حمایت های بین المللی کارگری است. اگر کارگران ایران در حین مبارزه احساس کنند که میلیون ها از کارگران جهان در حمایت از آنها بسیج می شوند، واضح است که مبارزه ی ضدسرمایه داری را تعمیق می دهند و گسترده تر از گذشته انجام می دهند. همچنین در سطح بین المللی اتحادیه های کارگری و گرایش های سندیکالیستی و گرایش های مترقی انقلابی هستند که خواهان حمایت از کارگران ایران هستند و در گذشته هم این را نشان داده اند. براساس تجربه ای که سال پیش داشتیم در ارتباط با دستگیری فعالین کارگری در اول ماه مه ۱۳۸۳ در سقز، کمپینی در ۲ روز مشخص آغاز کردیم (۲۰-۲۲ سپتامبر سال ۲۰۰۴) در سه قاره ی جهان از طرف مبارزین کارگری و متکی به امضاهائی که جمع آوری شد، (امضاهای میلیونی از اتحادیه های کارگری)، تظاهراتی علیه جمهوری اسلامی در سراسر جهان در دفاع از کارگران سقز سازمان دادیم که از شهرهای مختلف: پاکستان (مانند لاهور، کویت، اسلام آباد) گرفته تا آتن، مادرید، رم، پاریس، لندن، وین، بروکسل، مکزیکو و ونزولا ما سازمان هائی را بسیج کردیم. سازمان هائی که مرتبط به جریانات و گرایش های کارگری در این کشورها هستند. اینها همه در

این دو روز جلوی سفارت ایران ظاهر شدند و حمایت کارگرها را تحویل مسئولین رژیم دادند و درخواست کردند که باید این دادگاه ها لغو و اجحافات از طبقه ی کارگر کاسته گردد.

از این نقطه نظر این تجربه ی بسیار مهمی در سال گذشته بود و ما خواهان این هستیم که همراه با سایر گرایشات مدافع طبقه ی کارگر در سطح جهانی (چه گرایش های ایرانی و چه گرایش های بین المللی) این کار را تکرار کنیم و در اوائل اکتبر، هفته ای سازمان دهیم و در این هفته یک سلسله فعالیت های مشترک در سطح جهانی در دفاع از کارگران ایران انجام دهیم.

از تظاهرات، پیکت و تجمعات و مصاحبات مطبوعاتی گرفته، تا جلسات به زبان های کشورهایانی که در آن ساکن هستیم، و همچنین یک سلسله فعالیت های مشترک و اتحاد عمل سراسری حول خواست های مشخصی که امروز در مقابل جنبش کارگری ایران و فعالین کارگری قرار گرفته است.

ما در واقع سه خواست را مطرح می کنیم:

- ۱- احقاق تمام مطالبات کارگری از جمله حق اعتصاب حق ایجاد تشکل مستقل کارگری، حق بیان و حق تجمع و غیره.
- ۲- پایان بخشیدن به تمام حملات فیزیکی و دستگیری ها و کشتار و شکنجه ی کارگران و زحمتکشان در کارخانه ها و تمام شهرهای کردستان.
- ۳- آزادی بدون قید و شرط تمام زندانیان سیاسی.

سوال: فراخوانی در مورد این اقدام صادر کردید؟ و اگر شده به چه گروه هائی؟
و چه جریاناتی و فعالین کارگری در خارج از کشور زیر این فراخوان را امضا کرده اند؟

این فراخوان نوشته شده و به بسیاری از نهادها داده شده و تا چند روز دیگر اعلان بیرونی پیدا خواهد کرد. البته هنوز امضاها بطور کامل جمع آوری نشده ولی این امضاها شامل امضاهاى نیروهای ایرانی و همچنین نیروهای بین المللی خواهد بود.

این فراخوان تا چند روز آتی همچنین به زبان های سوئدی و انگلیسی و بعداً به زبان فرانسه و اسپانیولی ترجمه خواهد شد و در سراسر جهان پخش خواهد شد. ما امیدواریم که دوستان و افراد و نهادهای کارگری و احزاب سیاسی، فراسوی اختلافات سیاسی که با هم دارند، کسانی که قلبشان برای جنبش کارگری می تپد و خواهان این هستند که این تناسب قوا در داخل ایران با حمایت های بین المللی تغییر پیدا کند، زیر این فراخوان را امضا کنند و در فعالیتهای به شکلی که خود تشخیص می دهند در کشورها و مکانهای مختلف شرکت کنند. در واقع این یک اتحاد عمل سراسری است بدون اینکه جلسه ای گذاشته شود و بدون اینکه منشور و مصوبه ای تصویب شود. یک فراخوان عمومی است به تمام گرایشات موجود در اپوزیسیون برای حمایت از کارگران ایران و پررنگ کردن مسائل کارگری. چون طبقه ی کارگر ایران در دوره ی آتی محور مبارزات جامعه ی ایران قرار خواهد گرفت و تمام آزادیهای دموکراتیک و آزادی بیان و آزادی تجمعات همه بر محور مبارزات کارگری در دوره ی آتی شکل خواهد گرفت و تمام گرایشات در این مسئله ذینفع هستند که طبقه ی کارگر را در سطح بین المللی تقویت کنند. این مسئله ی اساسی است برای ایجاد یک شرایط دموکراتیک در داخل ایران.

۱۶ شهریور ۱۳۸۴

آدرس انترنتی کتابخانه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

آدرس پستی: BM IWSN, London WC1N 3XX, UK

ایمیل: yasharzarri@yahoo.com

مسئول نشر کارگری سوسیالیستی: یاشار آذری

تاریخ بازنویسی: ۱۳۸۴